ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 77.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 2-го Октября — 1845 — Wilno WTOREK, 2-go Października

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 25 Сентября.

Въ нумерѣ 73-мъ Одесскаго Вѣстника напечатано:

„Его Величество Государь Императоръ и Его Императорское Высочество Государь Цесаревичъ Наслѣдникъ Престола изволили прибыть, 9-го Сентября, во 2-мъ часу утра, изъ Елисаветграда въ Николаевъ.

„Его Императорское Высочество Великій Князь Константинъ Николаевичъ, посѣтивъ гавани Азовскаго моря и прибывъ въ Севастополь 29-го Августа, изволилъ выѣзжать 1-го Сентября, вмѣстѣ съ пребывшимъ туда на канунѣ Его Великогерцогскимъ Высочествомъ Принцемъ *Александромъ Гессенскимъ*, въ Бахчесарай. Ихъ Высочества обозрѣвали въ подробности Бахчесарай, древнюю столицу Гиреевъ, и предмѣстье его Чуфутъ-Кале, посѣтили прелестную Каралесскую долину и развалины Магнупа и Черкесъ-Кермена, и 3-го ч. возвратились въ Севастополь. 6-го ч., въ 10 часовъ утра, Ихъ Высочества отплыли изъ Севастополя въ Николаевъ, на военномъ пароходѣ „Сѣверная Звѣзда“, и 7-го ч., осмотрѣвъ на пути развалины Ольвіи, на Бугѣ, въ 4 часа по полудни благополучно прибыли въ Николаевъ.“

Изъ Симферополя пишутъ, что 7-го ч. прибылъ въ этотъ городъ съ Кавказа Его Сіятельство Г. Намѣстникъ Кавказскій, Новороссійскій и Бессарабскій Генералъ-Губернаторъ, Генералъ-Адъютантъ Князь М. С. *Воронцовъ*.

—

Высочайшимъ Именнымъ Указомъ, даннымъ Правительствующему Синоду, Настоятель Монастыря и Ректоръ Костромской Семинаріи Архимандритъ *Наѳанаилъ*, назначенъ Ревельскимъ Епископомъ, Викаріемъ С. Петербургской Митрополіи.

— Высочайшими Именными Указами, данными Кавалерами орденовъ, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами орденовъ: Св. Анны 2-й степени, 17-го Іюля, Князь Фридрихъ *Любомирскій*, по засвидѣтельствованію Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, о значительномъ пожертвованіи, сдѣланномъ имъ въ пользу учебной части; — Св. Станислава 2 й степени, Императорскою Короною украшеннаго, 6-го Іюля, за усердіе по службѣ и особенные труды, Исправляющій должность Предсѣдателя Подольской Палаты Уголовнаго Суда, Коллежскій Совѣтникъ *Виноградовъ*. — Того же ордена 2 й степени, за такія же заслуги, Исправляющій должность Волынскаго Губернскаго Прокурора, Надворный Совѣтникъ *Поповъ*.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 25 go Września.

Gazeta Odeska donosi:

„Najjaśniejszy Cesarz Jego Mość i Jego Cesarska Wysokość Cesarzewicz Następca Tronu, d. 9 Września, o godzinie 2-éj z rana, raczyli przybydź z Elisawetgradu do Nikołajewa.

„Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiąże Konstantyn Nikołajewicz, po zwiedzeniu portów morza Azowskiego, przybywszy do Sewastopola d. 29 Sierpnia, raczył wyjechać ztamtąd dnia 1 Września, wraz z przybyłym tamże dniem przed tém Jego Wielkoxiążęcą Wysokością *Alexandrem Hesskim*, do Bakczysaraju. Ich Wysokości obejrzeli szczegółowie Bakczysaraj, starożytną stolicę Girejów, i jego przedmieście Czufut-Kale, zwiedzili czarującą dolinę Karalesską i zwaliska Magnupa i Czerkies-Kiermenu, i dnia 3-go przybyli na powrót do Sewastopola. Dnia 6-go o godzinie 10-éj z rana, Ich Wysokości odpłynęli z Sewastopola do Nikołajewa na wojennym parostatku *Gwiazda Północna*, a dnia 7-go, obejrzawszy po drodze zwaliska Olwii nad Bugiem, o godzinie 4-éj po południu szczęśliwie przybyli do Nikołajewa.“

Z Symferopola donoszą, że dnia 7-go przybył do tego miasta z Kaukazu JO Namiestnik Kaukazki, Noworossyjski i Bessarabski Jenerał Gubernator, Jenerał-Adjutant Xiąże *Woroncow*.

—

Przez Najwyższy Ukaz do Rządzącego Synodu, Przełożony monasteru i Rektor Seminaryum Kostromskiego Archimandryta *Nathaniel*, mianowany został Biskupem Rewelskim, Wikaryuszem Metropolii St. Petersburskiéj.

— Przez Najwyższe Ukazy do Kapituły Orderów, mianowani Kawalerami Orderów: Św. Anny 2-éj klassy, 17-go Lipca, Xiążę Fryderyk *Lubomirski*, na poświadczenie Ministra Oświecenia o znacznéj ofiarze uczynionéj na rzecz wydziału naukowego; Św. Stanisława 2-éj klassy z koroną 6-go Lipca, za gorliwą służbę i prace szczególne, Sprawujący obowiązek Prezesa Podolskiéj Izby Sądu Kryminalnego, Radzca Kollegialny *Winogradow*; tegoż orderu 2-éj klassy, za takież zasługi, Sprawujący obowiązek Wołyńskiego Gubernialnego Prokurora, Radzca Dworu *Popow*.

— Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Придворной Конторѣ, 10-го Августа, Пажи-экстерны: Иванъ *Пенжержевскій* и Іосифъ *Гурко*, Всемилостивѣйше произведены въ Камеръ-Пажи.

— Въ Сенатскихъ Вѣдомостяхъ напечатанъ Высочайшій Указъ, за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, данный Правительствующему Сенату, 20-го Іюля, о дозволеніи Дѣйствительному Тайному Совѣтнику, Оберъ-Каммергеру Графу Юрію *Головкину*, въ его имѣніи учредить маіоратъ.

—

Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ всеподданнѣйшій докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената о воспитанникахъ Приказовъ Общественнаго Призрѣнія, и соглашаясь съ заключеніемъ Сената, замѣтилъ только, что могутъ встрѣтиться случаи, гдѣ воспитатель, взявъ отданнаго ему изъ Приказа Общественнаго Призрѣнія питомца, дастъ ему достаточное образованіе, введетъ его въ свое семейство, припишетъ къ купеческому сословію и упрочитъ ему даже свое достояніе, а потомъ, по прошествіи многихъ, можетъ статься, лѣтъ, откроется, что сей питомецъ, по происхожденію своему, принадлежитъ къ военному вѣдомству, и тогда онъ, послѣ всѣхъ сдѣланныхъ для него пожертвованій, обращенъ будетъ въ рядовые. Для устраненія таковыхъ тягостныхъ, хотя, конечно, рѣдкихъ событій, представляется полезнымъ предоставить воспитателямъ право, буде пожелаютъ, вносить за принятаго воспитанника, если бы онъ и оказался солдатскимъ сыномъ, положенную за рекрута сумму, оставляя затѣмъ его въ томъ состояніи, къ коему онъ причисленъ. Вслѣдствіе сего, Государственный Совѣтъ, Мнѣніемъ, Высочайше утвержденнымъ 11-го Іюля, положилъ: въ дополненіе подлежащихъ статей Свода Законовъ постановить, что воспитанники Приказовъ Общественнаго Призрѣнія, признанные въ послѣдствіи незаконнорожденными солдатскими дѣтьми, обращаются въ военное вѣдомство, хотя бы они прежде того причислены уже были къ какому либо податному состоянію; но ежели бы взявшій на воспитаніе такого питомца, пожелалъ удержать его и оставить въ томъ свободномъ состояніи, къ которому онъ уже причисленъ, въ такомъ случаѣ обязанъ онъ, въ удовлетвореніе права военнаго вѣдомства на сего питомца, внести за него въ казну положенную за рекрута сумму, по предварительному на то согласію со стороны Военнаго Министерства.

—

По ходатайству Генералъ-Адъютанта *Литке* и нѣсколькихъ другихъ лицъ, объ учрежденіи Русскаго Географо-Статистическаго Общества, съ состояніемъ его въ вѣдомствѣ Министерства-Внутреннихъ Дѣлъ, къ вѣдѣнію коего принадлежитъ Статистика Государства, Г. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ входилъ о семъ съ представленіемъ въ Комитетъ Министровъ, по положенію коего Государь Императоръ 6-го Августа на ходатайство учредителей соизволилъ, съ наименованіемъ Общества, коего цѣль состоитъ въ разработываніи отечественной Географіи, Статистики и Этнографіи, *Географическимъ*, благоволилъ утвердить въ то же время представленный учредителями временный уставъ и даровать Обществу по десяти тысячъ рублей серебромъ ежегодно изъ Государственнаго Казначейства.

Извѣстія съ Кавказа.

По послѣднимъ донесеніямъ, Кавказская Линія, Сѣверный и Южный Дагестанъ пользуются совершеннымъ спокойствіемъ, работы по усиленію существующихъ укрѣпленій и по возведенію новаго въ Чиръ-Юртѣ, равно какъ и занятія по устройству новыхъ казачьихъ станицъ на Лабѣ и Сунджѣ—продолжаются безостановочно: непріятель не только нигдѣ не показывается въ значительныхъ силахъ, но даже не слышно о появленіи гдѣ либо мелкихъ хищническихъ партій.

Лезгинскій отрядъ, послѣ успѣшнаго дѣла съ горцами на границѣ Анцуха (о чемъ было упомянуто въ послѣднихъ извѣстіяхъ), направился къ Дидо: наказавъ примѣрно тамошнихъ жителей, истребивъ до основанія шесть ауловъ и при взятіи селенія Ки-

— Przez Najwyższy Ukaz do Kantoru Dworu, z d. 10 Sierpnia, Paziowie-externi: Jan *Pęcherzewski* i Józef *Hurko*, Najłaskawiéj mianowani Kamer-Paziami.

— W Gazecie Senackiéj ogłoszony został Ukaz, z własnoręcznym Jego Cesarskiéj Mości podpisem, do Rządzącego Senatu, pod d 20 Lipca r. b. wydany, względem dozwolenia Rzeczywistemu Radzcy Tajnemu, Wielkiemu Szambelanowi, Hrabiemu Jerzemu *Gołowkinowi*, urządzenia w swych dobrach majoratu.

—

— Rada Państwa, w Departamencie Praw i na Ogólném Zebraniu, rozpatrzywszy najpoddanniejsze przedstawienie Ogólnego Zebrania trzech piérwszych Departamentów Rządzącego Senatu o wychowańcach Urzędów Powszechnéj Opieki, i zgadzając się z wnioskiem Senatu, zauważyła tylko, że mogą być takie zdarzenia, iż wychowujący, wziąwszy powierzonego sobie z Urzędu Powszechnéj Opieki wychowańca, da mu dostateczne ukształcenie, wprowadzi go do swojéj rodziny, zapisze do stanu kupieckiego i zapewni mu nawet swoje dziedzictwo, potém zaś, po wielu może latach odkryje się, że ten wychowaniec należy ze swego pochodzenia do zarządu wojennego, w skutek czego, pomimo wszystkich łożonych dlań ofiar, zostać musi szeregowym. Dla zapobieżenia tak przykrym, chociaż zapewna rzadkim wypadkom, uważa się za rzecz pożyteczną udzielić wychowującym prawo, jeśli tego zechcą, wnosić za przyjętego wychowańca, gdyby nawet okazał się synem żołnierskim, przepisaną za rekruta summę, zostawując go potém w tym stanie, do którego jest zapisany. W skutek tego, Rada Państwa, decyzyą Najwyżéj zatwierdzoną 11 Lipca, uchwaliła: uzupełniając odpowiedne artykuły Zbioru Praw postanowić, że wychowańcy Urzędów Powszechnéj Opieki, uznani potém za nieślubne żołnierskie dzieci, przechodzą do zarządu wojennego, chociażby przedtém zapisani byli do jakiegokolwiek innego podatkowego stanu; ale jeśliby biorący na wychowanie takiego wychowańca chciał zatrzymać go i zostawić w tym wolnym stanie, do którego jest już wpisany, w takim razie jest on obowiązany, zadość czyniąc prawu własności, jakie wojenny zarząd ma do tego wychowańca wnieść za niego do kassy przepisaną za rekruta summę, po uprzedniém na to zgodzeniu się ze strony Ministerstwa Wojny.

—

Na wstawienie się Jenerał-Adjutanta *Lietke* i kilku innych osób, względem zawiązania Towarzystwa Geograficzno Statystycznego Rossyjskiego, któreby zostawało pod zawiadywaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, do którego wiedzy należy Statystyka Państwa, P. Minister Spraw Wewnętrznych czynił o tém przedstawienie do Komitetu Ministrów, w skutku uchwały którego, Najjaśniejszy Cesarz Jego Mość, w dniu 6-m Sierpnia zezwolił na zamiar założycieli, z nazwaniem Towarzystwa, którego celem jest obrabianie ojczystéj Geografii, Statystyki i Etnografii, *Geograficznem*, raczywszy oraz zatwierdzić przedstawioną przez założycieli ustawę tymczasową, i darować Towarzystwu po 10,000 rubli srébrem rocznie z Kassy Państwa.

Wiadomości z Kaukazu.

Według ostatnich doniesień, Linija Kaukazka, północny i południowy Dagestan, używają zupełnéj spokojności; roboty w celu umocnienia uprzednich warowni i wzniesienia nowéj w Czyr-Jurt, równie jak i w celu urządzenia nowych kozackich stanic w Łabie i Sundżi, posuwają się nieprzerwanie; nieprzyjaciel nie tylko nigdzie nie ukazuje się w znanych silach, lecz nawet nie słychać o zjawieniu się gdziekolwiek pomniejszych band napastniczych.

Oddział Lezgiński, po skutecznéj rozprawie z Góralami na granicy Ancucha, (o czém było wspomniano w ostatniém doniesieniu) obrócił się ku Dido; skarciwszy przykładne tamecznych mieszkańców, zniosłszy do szczętu sześć aułów, i przy wzięciu wsi Kider, poraziwszy na gło-

дро разбивъ Дидойцевъ наголову, отрядъ, 18-го Августа, возвратился благополучно по Шильдинскому Ущелью на Лезгинскую кордонную линію. Отрядъ этотъ, не смотря на чрезвычайныя трудности переношенныя при слѣдованіи чрезъ всѣ Анкракльскія общества, Капучу и Дидо гдѣ до этого никогда не была нога Русскихъ, прибылъ на плоскость бодрымъ и веселымъ; лошади сбережены и въ хорошемъ тѣлѣ, матеріальная часть нисколько не потерпѣла, и вообще войска находятся въ самомъ удовлетворительномъ состояніи.

На всей Лезгинской Линіи и въ Анкраклѣ совершенно покойно, а потому Генералъ-Лейтенантъ *Шварцъ* распустилъ милицію и отправилъ въ свои штабъ-квартиры части войскъ, состоявшія въ отрядѣ.

Изъ Тифлиса увѣдомляютъ, что возвратившаяся отуда, 16-го Августа, милиція Грузино-Имеретинской Губерніи, съ честью участвовавшая въ главныхъ военныхъ дѣйствіяхъ нынѣшняго года, была при вступленіи въ городъ встрѣчена торжественно. При прохожденіи ея мимо караула у заставы и предъ заблаговременно построенными развернутымъ фронтомъ на главномъ проспектѣ двумя баталіонами Грузинскаго Гренадерскаго Полка, войска привѣтствовали воинскою почестью знамя, Всемилостивѣйше пожалованное Грузинскому народу. Изъ Кашветской Георгіевской Церкви вышло навстрѣчу милиціи духовенство съ крестнымъ ходомъ, и слѣдовало съ Грузинами на Александровскую Площадь; Татарская же милиція была затѣмъ встрѣчена тамошнимъ Ахундомъ, и послѣ молитвы отправилась на ту же площадь. Тамъ, при звукахъ музыки и пѣсенниковъ, угощены обѣденнымъ столомъ: князья, беки и всѣ офицеры въ домѣ начальника гражданскаго управленія, а милиціонеры на близлежащемъ островѣ рѣки Куры.

Хотя со времени перехода Самурскаго Отряда на правый берегъ Кара-Койсу, получаемы были свѣдѣнія, что непріятель намѣревъ сосредоточить свои силы для дѣйствія противъ этого отряда, но оказалось, что это было только предположеніе Кибитъ-Магомы, на которое *Шамиль* сначала согласился; однако, прочіе наибы и другія довѣренныя лица отклонили его отъ этого намѣренія, представивъ, что послѣ огромной потери лучшихъ людей, понесенной ими въ дѣлахъ съ главнымъ дѣйствовавшимъ въ Чечнѣ отрядомъ, они не имѣютъ нынѣ возможности предпринять важнаго похода.

Милиція, бывшая въ составѣ Самурскаго Отряда, распущена уже по домамъ; часть войскъ направлена для продолженія необходимыхъ работъ.

—

Изъ Тифлиса сообщаютъ о прибытіи въ этотъ городъ, 9-го Августа, Его Высочества Принца Александра Гессенскаго, раздѣлявшаго труды и опасности послѣдняго Кавказскаго похода. Принцъ, удостоивъ своимъ присутствіемъ балъ, данный 15-го ч. с. м., въ честь Его Высочества, въ домѣ Г. Кавказскаго Намѣстника, на другой день оставилъ Тифлисъ и отправился въ дальнѣйшій путь.

Одесскій Вѣстникъ сообщаетъ, что Его Высочество прибылъ 29-го Августа на южный берегъ Крыма, посѣтивъ прежде Керчь, куда, Его Императорское Высочество прибылъ 25-го ч. с. м. изъ Сухумъ-Кале.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 20 Сентября.

Къ несчастіямъ, отъ коихъ пострадала въ послѣднее время Галиція, присоединилось еще новое. Придворная канцелярія получила донесенія, что падежъ рогатаго скота возобновился тамъ съ большою силою. Правительство приняло всевозможныя мѣры, чтобы зараза не распространилась далѣе и не проникла въ смежныя провинціи. Не менѣе печальныя донесенія получаются и изъ Венгріи. Земля эта испытала голодъ, наводненія, а теперь открылись еще и пожары. Огонь истребилъ въ Росенау значительное число зданій и домъ епископа; въ Баршскомъ Комитатѣ пожаръ причинилъ не менѣе значительные убытки.

we Didojców, oddział ten, 18 Sierpnia, szczęśliwie wrócił Szyłdińskim wąwozem na liniją Lezgińskiego kordonu. Oddział ten, pomimo nadzwyczajnych trudności, wytrzymanych w przechodzie przez wszystkie Ankraklskie gminy, Kapuczę i Dido, gdzie dotąd nie postała noga Rossyanina, przybył na płaszczyznę rzeźwym i wesołym; konie zachowane wybornie i w dobréj tuszy; część materyalna nie ucierpiała bynajmniéj, i w ogólności wojska znajdują się w stanie najbardziéj zaspakajającym.

Na całéj Lezgińskiéj linii i w Ankraklu zupełna panuje spokojność i dla tego Jenerał-Porucznik *Szwarc* rozpuścił milicyą i odesłał na sztabowe kwatery części wojsk wchodzących w skład oddziału.

Z Tyflisu donoszą, że wracająca tam 16 Sierpnia milicya Gruzyjsko-Imeretyńskiéj Gubernii, która z chwałą uczestniczyła w głównych wojennych działaniach bieżącego roku, przy wejściu do miasta była spotkana z wielką uroczystością. Przy przeciąganiu jéj przed wartą u rogatek i przed uszykowanemi zawczasu w rozwiniętym froncie na głównéj ulicy dwoma bataljonami Gruzyjskiego półku grenadyerów, wojska oddawały cześć wojskową chorągwi, Najłaskawiéj podarowanéj Gruzyjskiemu narodowi. Z Kaszwetskiéj Cerkwi św. Jerzego wyszło na spotkanie milicyi duchowieństwo z processyą i szło wraz z Gruzyjcami na plac Alexandrowski. Tatarska zaś milicya była następnie spotkana przez tamecznego Achunda, a po nabożeństwie udała się też na plac pomieniony. Tam, przy odgłosie muzyki i śpiewaków, częstowani byli obiadem: Xiążęta, Beki, i wszyscy oficerowie w domu Naczelnika cywilnego zarządu, a milicyanci na pobliskiéj wyspie rzeki Kury.

Chociaż od czasu przejścia Samurskiego oddziału na prawy brzeg Kara-Kojsu, odbierane były wiadomości, że nieprzyjaciel ma zamiar skupić swe siły dla działania przeciw tym wojskom, pokazało się jednak, że to był tylko zamysł *Kibit-Machomy*, na który *Szamil* zrazu był przystał. Atoli drudzy Naibowie i inne zaufane osoby, odwiodły go od tego, zamiaru przekładając, że po ogromnych stratach wyboru ludzi, poniesionych w bitwach z głównym, w Czecznie działającym oddziałem, nie są dziś w stanie przedsięwziąć ważnéj wyprawy.

Milicya, która należała do składu Samurskiego oddziału, rozpuszczona już jest do domów; część wojsk użyta jest do dalszych koniecznych robót.

—

Doniesienia z Tyflisu zawierają szczegóły o przybyciu do tego miasta w dniu 9-m Sierpnia, Jego Wysokości Xięcia *Alexandra Hessk ego*, który podzielał trudy i niebezpieczeństwa ostatniéj kampanii Kaukazkiéj. Xiążę, zaszczyciwszy Swoją bytnością bal, dany 15-go t m na cześć Jego Wysokości, w domie P. Namiestnika Kaukazkiego, na drugi dzień opuścił Tyflis, udając się w dalszą podróż.

Gazeta Odesska donosi, że Xiążę przybył 29 Sierpnia na południowe wybrzeże Krymu, po zwiedzeniu miasta Kercza, gdzie Jego Wielko-Xiążęca Wysokość zawinął 25-go t m. z Suchum-Kale.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Austrya.

Wiedeń, 20 września.

Nowa klęska w Galicyi przybywa w téj chwili do tych, któremi kraj ten w ostatnich czasach był trapiony. Kancellarya Nadworna otrzymała doniesienie, że pomorek bydła wybuchnął tam powtórnie z wielkiém natężeniem. Rząd przedsięwziął dzielne środki, iżby zaraza nie rozciągała się daléj, i nie wtargnęła do prowincyj ościennych. Niemniéj smutne wiadomości dochodzą z Węgier. Kraj ten dotknięty był plagami wszelkiego rodzaju; głodem, powodziami, a teraz nadto pożarami. Jeden z nich zniszczył w Rosenau wielką liczbę domów i pałac Biskupi; w Komitacie Barsch, ogień zrządził też wielkie szkody.

Венеція, 19 *Сентября*.

Королева Греческая прибыла сюда вчера, на французскомъ военномъ пароходѣ „Кювье“, отданномъ въ Аѳинахъ принцемъ Монпансье въ распоряженіе Ея Величества. Великій герцогъ Ольденбургскій встрѣтилъ здѣсь августѣйшую свою дочь. Принцъ Монпансье намѣренъ осмотрѣть Пелопонезъ.

Франція.

Парижъ, 22 *Сентября*.

Дозволеніе концессіи обществу банкировъ Ротшильда, Готтингера, Лафитта, Блунта и комп., утверждено королевскимъ постановленіемъ въ замкѣ Э. Торги на счетъ постройки желѣзной дороги въ Лондонъ, произведены будутъ въ Ноябрѣ.

— Королевскій совѣтъ народнаго просвѣщенія единодушно изъявилъ глубокое сожалѣніе по поводу кончины Руайе-Коллара, который, какъ профессоръ философіи и президентъ коммисіи народнаго просвѣщенія очень былъ почитаемъ. Совѣтъ выразилъ желаніе, чтобы министръ приказалъ поставить въ совѣщательной залѣ, подлѣ бюста Р. Фонтана — бюстъ Руайе-Коллара, втораго грось-мейстера университета. Лишь только французская академія получила извѣстіе о послѣдовавшей кончинѣ Руайе-Коллара, тотчасъ пріостановила свои занятія.

— Министръ торговли положилъ соединить съ сельскимъ пріютомъ для бѣдныхъ и покинутыхъ дѣтей, учрежденнымъ въ *Monbellet* подъ Макономъ, практическую школу земледѣлія, при содѣйствіи со стороны казны. Эта школа должна приготовлять искусныхъ арендаторовъ и свѣдущихъ управителей мызъ, которые могли бы способствовать успѣхамъ земледѣлія. Уже назначено при этой школѣ 80 стипендій, въ 225 фр. каждая; изъ коихъ 150 фр. обращены будутъ на содержаніе воспитанниковъ, а остальныя 75 фр. до времени будутъ храниться, а потомъ розданы — въ награду воспитанникамъ, отличающимся искусствомъ и усердіемъ.

— Во Франціи состоитъ теперь 44,619 католическихъ священниковъ, изъ коихъ 30,288 на казенномъ содержаніи; 690 протестантскихъ пасторовъ и 111 Раввиновъ.

— По вѣдомству министерства юстиціи, во Франціи, состоитъ нынѣ 56 членовъ кассаціоннаго суда, 937 членовъ королевскихъ судилищъ, 2,498 судей первой степени, 1,178 исполняющихъ должность судей, 2,847 мирныхъ судей, изъ коихъ каждый имѣетъ 2-хъ помощниковъ, и 4,238 писцовъ перваго и втораго разряда, получающихъ казенное содержаніе. Общее число чиновниковъ, пользующихся властію производить судъ, простирается до 19,110, изъ коихъ 10,576 получаютъ жалованье отъ правительства.

— По вѣдомству университета состоитъ около 4,000 чиновниковъ, занимающихся распространеніемъ просвѣщенія. Въ Парижѣ выходитъ теперь въ свѣтъ 396 журналовъ съ 600,000 подписчиковъ, по департаментамъ же — 898 журналовъ и считается болѣе 300,000 подписчиковъ. Слѣдовательно во Франціи выходитъ 1,494 журнала и находится болѣе милліона подписчиковъ.

23 *Сентября*.

Дворъ возвращается въ Сенъ-Клу около 20 Октября, но въ Парижъ прибудетъ не прежде Ноября. Герцогъ Омальскій выѣхалъ третьяго дня изъ Бордо. На пути въ Э, герцогъ посѣтитъ въ Бретани прекрасное, недавно купленное имѣніе Шатобріянъ. Герцогъ и герцогиня Немурскіе прибыли во дворецъ; они присутствовали на послѣднемъ смотрѣ въ лагерѣ подъ Бордо, который 19 Сентября распущенъ. Во время пребыванія французскихъ принцевъ въ Пампелунѣ, во многихъ отношеніяхъ рѣшенъ вопросъ о разграниченіи Франціи и Испаніи.

— Изъ *Gazette du Midi*: Донъ-Карлосъ получилъ оффиціальное увѣдомленіе, что можетъ выѣхать изъ Франціи, и онъ приготовляется уже къ отъѣзду. Слышно, что онъ намѣренъ проживать въ Римѣ.

— Перестройка парижской каѳедральной церкви поручена Гг Ласю и Віоле Дюкъ. Работы продолжатся 10 лѣтъ, и перестройка эта будетъ стоить 10 мил. франковъ.

— Изъ Альжиріи сообщаютъ, что колонна, состоящая изъ 400 человѣкъ 3-го пѣхотнаго полка, 2-го баталіона африканскихъ саперовъ и отряда инженеровъ, подъ начальствомъ полковника Дибара, расположи-

Wenecya, 19 *września*.

Wczoraj przybyła tutaj Królowa Grecka, na pokładzie francuzkiego wojennego parostatku *Cuvier*, który przez znajdującego się w Atenach Xięcia Montpensier do rozporządzenia Monarchini oddany został. Wielki Xiążę Oldenburgski czekał tu na dostojną swą córkę. Xiążę Montpensier zamierza odbyć podróż po Peloponezie.

Francya.

Paryż, 22 *września*.

Udzielenie koncessyi towarzystwu bankierów Rothschild, Hottinguer, Laffitte, Blount i komp., potwierdzone zostało postanowieniem Królewskiém, w zamku Eu. Licytacya na przedsięwzięcie kolei żelaznéj do Londynu ma się odbyć w Listopadzie.

— Rada Królewska wychowania publicznego jednomyślnie wynurzyła głęboki żal z powodu śmierci Royer-Collarda, który jako Professor filozofii i Prezes Komissyi publicznego wychowania powszechnie był poważany. Rada oświadczyła życzenie, aby Minister w sali posiedzeń kazał obok popiersia P. Fontanes postawić popiersie Royer-Collarda, drugiego wielkiego Mistrza Uniwersytetu. Akademia Francuzka otrzymawszy wiadomość o śmierci Royer-Collarda, zawierała natychmiast swoje posiedzenie.

— Minister handlu postanowił, aby praktyczna szkoła rolnicza, pod opieką rządu, połączoną była z utworzonym w Monbellet, pod Macon, rolniczo gospodarskim domem przytułku dla biédnych i opuszczonych dzieci. Szkoła ta tworzyć ma biegłych dzierżawców i rozsądnych rządców dóbr, którzyby zdołali byli przyśpieszyć postępy rolnictwa. Ustanowiono już przy téj szkole 80 stypendyów, każde po 225 fr. Z tych 150 fr użyte będą na utrzymanie uczniów, reszta zaś 75 fr. pozostanie w kassie, i poźniéj rozdzielana będzie tytułem nagrody pomiędzy uczniów odznaczających się zdolnością i gorliwością.

— We Francyi jest teraz 41,619 xięży katolickich, z których 30,288 pobierają płace ze skarbu; 690 pastorów protestantskich i 111 Rabinów.

— Sprawiedliwość we Francyi liczy 56 członków Sądu Kassacyjnego, 937 członków królewskich sądów, 2,498 sędziów piérwszéj instancyi, 1,178 zastępców sędziów, 2,847 sędziów pokoju, z których każdy ma 2 ch zastępców, 4,238 pisarzy i podpisarzy sądowych; wszyscy płatni są ze skarbu. Ogolna liczba urzędników sądowych, którzy mają władzę wykonywania sprawiedliwości, wynosi 19,110, z których 10,576 pobiera płace od rządu.

— Uniwersytet liczy około 40,000 urzędników, zajmujących się rozszerzaniem oświaty. Paryż ma teraz 396 dzienników i 700,000 prenumeratorów; departamenta liczą 898 dzienników i przeszło 300,000 prenumeratorów. Razem posiada zatém Francya 1,294 dzienniki i przeszło milion prenumeratorów.

Dnia 23 *września*.

Dwór wraca do St. Cloud około 20 go października, do Paryża jednakże przed końcem Listopada nie zjedzie. Xiążę Aumale wyjechał zawczoraj z Bordeaux. Jadąc do Eu, zwiedzi w Bretanii piękne dobra Chateaubriand, które niedawno nabył. Xiążę i Xiężna Nemours przybyli do Tuileryów. Oboje obecnymi byli na ostatnim przeglądzie w obozie pod Bordeaux, który 19 września zwinięto. Podczas pobytu naszych Xiążąt w Pampelunie, miano o wiele załatwić kwestyą względem rozgraniczenia Francyi od Hiszpanii.

— Z *Gazette du Midi*: Don Karlos otrzymał urzędową wiadomość, że może wyjechać z Francyi. Na dworze Xięcia czynią przygotowania do odjezdu. Słychać, że ma zamieszkać w Rzymie.

— Odnowienie kościoła katedralnego w Paryżu, poruczone zostało PP. Lassus i Violet Duc. Prace około tego gmachu trwać będą przeszło lat 10, a koszta wyniosą dziesięć milionów franków.

— Donoszą z Algieru, iż kolumna, złożona z 400 ludzi trzeciego półku lekkiéj piechoty, z drugiego batalionu saperów Afrykańskich i oddziału inżenierów, zostająca pod dowództwem Półkownika Dibard, stanęła obozem e

лась лагеремъ въ шести миляхъ на западъ отъ Шершеля, гдѣ получила извѣстіе, что въ племени Бени-Менасеръ господствуетъ большое волненіе, что Бу-Маза находится между городомъ и означеннымъ отрядомъ. Полковникъ Дибаръ немедленно выступилъ противъ бунтовщиковъ, атаковалъ ихъ и послѣ сраженія, продолжавшагося три часа, разбилъ отрядъ Бу-Мазы, отъ 7 до 800 чел. Послѣ этого дѣла подпоручикъ Муллье и Абд-аль-Кадеръ Бенъ-Амаръ, ага племени Бени-Менасеръ, отправились немедленно къ Горцамъ и склонили ихъ выдать зачинщика, котораго полковникъ Дибаръ привезъ съ собою въ Шершель. Но онъ, какъ впослѣдствіи оказалось, не самъ Бу-Маза, а только равный ему Шерифъ, который вмѣстѣ съ нимъ въ послѣдніе годы возстановилъ многія племена противъ Французовъ. Его зовутъ Магомедъ Бенъ-Гаметъ; слышно что онъ будетъ судимъ военнымъ судомъ.

— Воззваніе маршала Бюжо, сдѣланное съ тою цѣлію, чтобы удостовѣриться, желаютъ ли войска селиться, произвело успѣшный результатъ; изъ алжирской дивизіи объявили желаніе поселиться: 1 штабъ-офицеръ, 17 капитановъ, 2 поручика, 5 подпоручиковъ и 3,985 нижнихъ чиновъ, съ основнымъ капиталомъ въ 1,673,815 фр. Если двѣ другія дивизіи (Константинская и Оранская), представятъ равное число охотниковъ, то можно надѣяться, что соберется отъ 9 до 10,000 основателей колоніи. Изъ этого слѣдуетъ, что во фр кцузскихъ войскахъ находится соотвѣтственное по ребности число охотниковъ селиться.

— Послѣ продолжавшихся 8 сутокъ дождей, настала прекрасная погода, весьма благопріятствующая винограду. Въ Бургундіи и окрестностяхъ Ліона надѣются на хорошій урожай винограда какъ въ отношеніи количества, такъ и качества.

24 *Сентября.*

Въ Монитерѣ объявляютъ о неудачѣ экспедиціи въ Мадагаскаръ. Французы 16 Іюня лишились 19 чел. убитыми и 40 ранеными.

— Слышно, что министръ народнаго просвѣщенія, съ открытіемъ лекцій въ университетѣ, намѣренъ ввести многія преобразованія. Онъ разославъ циркулярное предписаніе, коимъ поручилъ директорамъ училищъ и содержателямъ пансіоновъ, строго наблюдать за исполненіемъ воспитанниками религіозныхъ обязанностей. Чтенія Гг. Кине и Мишеле будутъ закрыты, и приняты всѣ мѣры къ удовлетворенію представленій епископовъ.

— По донесеніямъ изъ Отаити, губернаторъ Брюа дѣятельно занятъ устройствомъ въ этой колоніи части судебной и административной. Мирные суды, трибуналы первой и второй степени, полицейскіе комиссары, все заведено по образцу Франціи.

— Въ Ангулемѣ открыли значительное тайное заведеніе перепечатыванія книгъ, изданія коихъ распространялись съ нѣкотораго времени во Франціи, и не возможно было угадать, откуда онѣ берутся; утверждаютъ, что въ магазинахъ этой компаніи нашли болѣе 10,000 печатныхъ томовъ.

— Для Версальскаго собранія рѣдкостей заказали статую Талейрана въ человѣческій ростъ.

— Такъ какъ все болѣе и болѣе ощущается недостатокъ въ деревѣ, правительство положило предписать запустить лѣса на лѣсныхъ грунтахъ, поверхность которыхъ простирается до 1,214,292 гектаровъ.

25 *Сентября.*

Герцогъ и герцогиня Немурскіе прибыли 23 числа вечеромъ въ замокъ Э; принцъ Омальскій отправился туда изъ Руэна.

— Результатъ выборовъ, начавшихся 20 с. м. уже извѣстенъ. Консервативная партія одержала повсюду верхъ. „Дѣйствительно“ пишутъ въ *Journal des Débats* оппозиція напугала насъ своимъ хвастовствомъ, и сознаемся, что мы должны были имѣть болѣе довѣрія къ здравому смыслу и патріотизму избирателей. Припоминаемъ, что лѣвая и правая стороны обѣщали присоединить свои голоса при второй балотировкѣ, которая къ несчастію не состоялась, потому что еще при первой, кандидаты консервативной партіи повсюду были избраны, за исключеніемъ Вандома, гдѣ оппозиція и безъ того некого поддерживать. Тамъ возгорѣлось состязаніе между тремя кандидатами, которые всѣ принадлежатъ къ консервативной партіи. Въ другой разъ эти партіи будутъ дѣйствовать осмотрительнѣе, и не ожидая второй балотировки, предсześć mil na zachód Szerszellu, kiedy otrzymała wiadomość, że pomiędzy plemieniem Beni Menacer wielkie panuje wzburzenie, i że Bu-Maza znajduje się między niastem, a pomienionym oddziałem. Półkownik Dibard wyruszył natychmiast przeciw dowódzcy powstańców, natarł na niego, i stoczył trzygodzinną walkę, w której pokonał wojsko Bu-Mazy, liczące 7 do 800 ludzi. Po téj bitwie, podporucznik Moullé i Abd el-Kader-Ben-Amar, Aga plemienia Beni Menacer, udali się natychmiast do Górali, i namówili ich do wydania buntownika, którego Półkownik Dibard, wracając do Szerszellu, z sobą przyprowadził. Nie jest on atoli, jak się okazało, samym Bu Mazą, ale tylko równym jemu Szeryffem, który z nim razem w ostatnich czasach wiele pokoleń do wojny przeciw Francuzom nakłonił. Imie jego jest Mohammed Ben-Hamet, i słychać, że ma być sądzon sądem wojennym.

— Odezwa Marszałka Bugeaud, w celu powzięcia wiadomości czy wojskowi są skłonni do zakładania osad, wydała najpomyślniejszy skutek: z saméj bowiem dywizyi Algierskiéj zgłosiło się: 1 wyższy oficer, 17 kapitanów, 2 poruczników, 5 podporuczników i 3,985 podoficerów i żołnierzy, z kapitałem zakładowym 1,673 815 fr. Jeżeli dwie drugie dywizye (Konstantyńska i Orańska) przedstawią równą liczbę ochotników, można liczyć, że się zbierze od 9—10 000 zakładaczów osad. Pokazuje się zatém, że Francya łatwo znajdzie stosowną liczbę osadników w wojsku swojém.

— Po ośmiodniowych deszczach zabłysła pogoda, która zbawienny wpływ wywiera na dojrzewanie winogron. W Burgundyi i okolicach Lyonu cieszą się nadzieią, że tegoroczny zbiór wina będzie obfity i dobrego gatunku.

Dnia 24 września.

Monitor donosi nakoniec urzędownie o nieszczęśliwym skutku wyprawy na Madagaskar, w d. 15 czerwca Francuzi stracili 19 zabitych i 40 rannych.

— Słychać, że Minister wychowania publicznego, za rozpoczęciem prelekcyj w uniwersytecie, ma wprowadzić wiele zmian reform. Rozkazał on także zredagować okólnik, w którym rektorom, prowizorom i utrzymującym pensye zaleca, aby ściśle przestrzegali w uczniach dopełniania obowiązków religijnych. Prelekcye PP. Quinet i Michelet mają być zamknięte, i wszelkie inne środki dla zadośćuczynienia przedstawieniom Biskupów przedsięwzięte zostaną.

— Według doniesień z Otahiti Gubernator Bruat był czynnie zajęty organizacyą sądową i administracyjną téj osady. Sądy pokoju, Trybunały 1-éj i 2-éj instancyi, Komissarze policyjni, wszystko jest zaprowadzone na wzór francuzki.

— Odkryto w Angoulême warsztat na wielką skalę przedrukowywania xiążek, których wydania szerzyły się od niejakiego czasu we Francyi i nie można było dociec zkąd pochodzą; twierdzą, że w składach téj spółki fałszerzy znaleziono przeszło 10,000 drukowanych tomów.

— Dla Muzeum Wersalskiego zamówiony został posąg Talleyranda przyrodzonéj wielkości.

— Z powodu coraz bardziéj czuć się dającéj potrzeby drzewa, rząd postanowił kazać zapuścić lasy na poleśnych gruntach, których powierzchnia wynosi 1,214,292 hektarów.

Dnia 25 września.

Xięstwo Nemours przybyli 23 go wieczorem do zamku Eu. Xiążę Aumale wyjechał tamże z Rouen.

— Obecnie wiadomy już jest wypadek kilku wyborów, rozpoczętych 20 go b. m. Konserwatyści odnieśli wszędzie, znaczną większością, zwycięztwo: „W istocie — mówi *Journal de Débats*, — oppozycya zastraszyła nas prawie swemi przechwałkami; wyznajemy, iż powinniśmy byli mieć więcéj zaufania w zdrowém zdaniu i patryotyzmie wyborców. Przypominamy sobie, że lewa i prawa strona przyrzekły połączyć swe głosy przy drugiém głosowaniu; na nieszczęście, to drugie głosowanie nie miało miejsca, a kandydaci konserwacyjni zostali wszędzie obrani przy pierwszém, wyjąwszy w Vendome, gdzie i tak oppozycya niema nikogo do popierania. Spór toczy się tam między trzema kandydatami, którzy wszyscy w ogóle należą do stronnictwa konserwatystów. Na drugi raz pomienione stronnictwa będą rozsądniéj działały, i nie czekając na drugie głosowanie, dadzą nam budujące widowisko swo-

ставятъ намъ поучительный примѣръ своего согласія. 27. Сентября имѣетъ быть нѣсколько выборовъ, которые вѣроятно докажутъ, что оппозиція не сдѣлала большихъ успѣховъ.

Англія.

Лондонъ, 21 Сентября.

Журналы всѣхъ партій наполнены были общими восклицаніями радости, которыми привѣтствовали въ Англіи внезапное и неожиданное появленіе прекрасной погоды. Изъ устъ всѣхъ исторглось ужасное сознаніе: Англія избѣжала голода. Это заставляетъ насъ объяснить, какимъ образомъ вопросъ о народномъ продовольствіи тѣсно соединяется съ политикою. Въ Англіи издавна растетъ хлѣба менѣе, нежели сколько нужно для потребленія; въ послѣднихъ годахъ эта разница была очень чувствительна. Чего же требуютъ, въ такомъ положеніи дѣла, общіе интересы Англіи? Требуютъ уничтоженія ввозной пошлины на хлѣбъ, или, по крайней мѣрѣ, пониженія оной въ такой мѣрѣ, чтобы хлѣбородныя государства могли находить надежный сбытъ для своего хлѣба, и въ распредѣленіи избытковъ, не упускали изъ вида торговли съ Англіею. Но здѣсь нужда общихъ выгодъ встрѣчаетъ передъ собою политику англійской аристократіи. Аристократія сія занимается земледѣліемъ, чтобы быть сильною, она должна быть богатою; чтобы быть богатою, хлѣбъ въ Англіи долженъ быть дорогъ; чтобы хлѣбъ этотъ былъ дорогъ, необходимо слѣдуетъ устроить такъ, чтобы иностранный хлѣбъ не могъ дѣла соперничать съ внутреннимъ. Вотъ гдѣ начало запретительной пошлины и того непостояннаго тарифа, которые запираютъ для иностраннаго хлѣба гавани Великобританіи, и затрудняютъ его сбытъ въ обыкновенные годы, недозволяютъ земледѣльческимъ странамъ думать объ нуждахъ Англіи при своихъ посѣвахъ, а англійской торговлѣ дѣлать магазины для снабженія продовольствіемъ народа; изъ сего происходитъ то, что такъ какъ всякая страна производитъ только только количество хлѣба, которое болѣе или менѣе необходимо для собственнаго потребленія, то Англія напрасно, въ случаѣ нужды, открываетъ свои порты и напрасно ей угрожаетъ голодъ. Большая часть лицъ, пораженыхъ симъ явленіемъ, отыскиваетъ и находитъ его рѣшеніе въ успѣхѣ и торжествѣ союза противъ закона о хлѣбѣ. Но тѣ кои думаютъ, что побѣдою сей партіи рѣшенъ будетъ весь этотъ вопросъ, не поняли еще всей важности и затрудненій, и не знаютъ, что вопросъ о хлѣбѣ заключаетъ въ себѣ жизненный вопросъ для Англіи, вопросъ о политическомъ ея устройствѣ.

Всѣ государства нуждаются въ сильномъ единствѣ, составляющемъ мѣру и условіе управленія великими интересами, и требующемъ быстроты дѣйствія вмѣстѣ съ вѣрностію видовъ; Англія, коей дѣла такъ запутаны и такъ разносторонни, коей владѣнія разсѣяны по отдаленнымъ пространствамъ морей, коей интересы находятся во всѣхъ частяхъ свѣта, болѣе какой либо другой націи нуждается въ этомъ могущественномъ единствѣ, которое только одно можетъ съ успѣхомъ управлять великими дѣлами. Это-то единство Англіи —и есть именно аристократическое единство; это всякому извѣстно. Съ уничтоженіемъ выгодной пошлины на хлѣбъ, уничтожилась бы аристократія; при разстройствѣ ея имущества, она и сама разстроится; при упадкѣ ея, истреблено было бы правительственное единство въ Англіи, т. е. устраненъ былъ бы тотъ искусный и упрямый игрокъ, который игралъ столько лѣтъ политическими партіями Англіи, который сосредоточиваетъ въ своихъ рукахъ всѣ силы націи, и который успѣлъ противостать столькимъ затрудненіямъ и опасностямъ. И такъ Англія, вслѣдствіе ошибки своей конституціи, или должна подвергаться всегдашнему опасенію голода, или же должна уничтожить свою конституцію и аристократическое единство, то есть, отыскать другое единство, подвергаясь опасности лишиться огромнаго своего имущества, когда желѣзное колесо, оберегающее выгоды ея, будетъ выброшено.

— Компанія пароходнаго сообщенія на Тихомъ-Океанѣ заключила договоръ съ великобританскимъ правительствомъ относительно доставки почты изъ

go zjednoczenia. 27 go września odbędzie się znowu kilka wyborów, a te dowiodą nam pewnie, iż oppozycya przez te dni nie uczyniła żadnego postępu.“

Anglia.

Londyn, 21 września.

Organa wszystkich opinii uderzone zostały wielkiemi okrzykami radości, jakiemi w Anglii powitano zjawienie się nagłe i niespodziewane pięknéj pogody. Straszliwe wyznanie ze wszystkich ust się wymyka: Anglia uniknęła głodu. Potrzeba wyjaśnić, jakim sposobem ta kwestya wyżywienia łączy się ściśle z polityką. W Anglii produkcya zboża, od dawna niższa jak konsumcya, w tych latach wielką stanowi różnicę pomiędzy zasobami a potrzebami kraju. Jakiż byłby interess ogólny Anglii w tym stanie rzeczy? Oto zniesienie ceł wchodowych od zboża, a przynajmniéj zniżenie ich o tyle, by kraje zbożowe mogły znaleść odbyt pewny dla swego ziarna, i w urządzaniu swych żniw pamiętały o targu angielskim. Ale tutaj interess ogólny spotyka przed sobą politykę arystokracyi angielskiéj. Arystokracya ta jest ziemską: żeby mogła być silną musi być bogatą; żeby była bogatą, zboże musi być drogiém w Anglii; aby zaś było drogiém, potrzeba zrobić, ażeby ziarno zagraniczne nie mogło z niém konkurować. Ztąd to owe cła zakazowe i owa skala ruchoma, które zamykają zbożom zagranicznym targi W. Brytanii, i utrudniając ich sprzedaż w latach zwyczajnych, nie pozwalają krajom rolniczym myśleć o targu angielskim przy swych zasiewach, a handlowi angielskiemu robić zapasów do zaopatrywania kraju. Tym sposobem, ponieważ każdy kraj wydaje mniéj więcéj tylko ilość zboża potrzebną do swéj konsumcyi, Anglija przeto, w razie niedostatku, napróżno otwiera swoje granice i jest zagrożona głodem. Większa część osób, których uderzył ten fenomen, szuka i upatruje jedyny na to środek, w postępach i tryumfie związku przeciw prawu zbożowemu. Ale ludzie, którzy sądzą, że przez zwycięztwo tego stronnictwa cała kwestya zostanie rozwiązaną, nie pojęli jeszcze całéj ważności i trudności, i nie wiedzą, że kwestya zbożowa jest kwestyą żywotną dla Anglii, kwestyą jéj organizacyi politycznéj.

Wszystkie kraje potrzebują jedności silnéj, która jest środkiem i warunkiem rządu wielkich interessów; która wymaga razem szybkości w działaniu i konsekwentności w widokach. Anglia, któréj interessa są tak powiklane i tak rozmaite, któréj posiadłości są rozsiane na rozległéj przestrzeni mórz, któréj interessa na wszystkich stronach świata się rozwijają, więcéj jak każdy inny naród potrzebuje téj potężnéj jedności, która sama tylko zdoła prowadzić i kierować wielkie interessa. Otóż jednością Anglii jest jedność arystokratyczna; jest to rzecz każdemu wiadoma. Znosząc cło protekcyjne od zboża, rujnujemy arystokracyą; rujnując jéj majątek, niszczemy ją zupełnie; niszcząc ją, znosimy jedność rządową w Anglii, i usuwamy tego zręcznego i upartego działacza, który był duszą wszystkich politycznych stronnictw od lat tylu, i koncentrują w swém ręku wszystkie siły narodu, umiał oprzeć się tylu trudnościom i niebezpieczeństwom. Tak więc Anglia, w skutek błędu swéj konstytucyi, albo musi być wystawioną na wieczne niebezpieczeństwo ogłodzenia, albo też musi znieść swą konstytucyą i jedność arystokratyczną, to jest, szukać nowéj jedności wśród zmian, narażając się na niebezpieczeństwo stracenia swego niezmiernego majątku, skoro raz żelazne koło, ściskające ją w jedną całość, choć w jednem miejscu przełamane zostanie.

— Kompania żeglugi parowéj na Oceanie Spokojnym zawarła umowę z Rządem Brytańskim o przewóz poczty z Valparaiso do Panama. Z Panama depesze będą prze-

Вальпарайзо въ Панаму; изъ Панамы депеши перевозимы будутъ сухимъ путемъ чрезъ перешеекъ въ Шагре, откуда доставляемы будутъ въ Англію постъ-пакетботами Вестъ-Индской компаніи.

— Сэръ Робертъ Пиль возвратился сегодня въ Лондонъ.

22 Сентября.

— Эволюціонная эскадра, состоящая изъ 8 линейныхъ кораблей прибыла 19-го числа вечеромъ изъ Корка въ Плимутъ. Начальникъ этой эскадры, вице-адмиралъ Гиде-Паркеръ, просилъ увольненія отъ сей должности по болѣзни; вмѣсто его назначенъ вице-адмиралъ сэръ Самуилъ Пимъ.

— Здѣсь получены чрезвычайнымъ путемъ донесенія изъ Индіи, именно: изъ Калькутты отъ 7, изъ Мадраса отъ 14, изъ Бомбея отъ 6 Августа, а изъ Китая отъ 12 Іюня. Въ Пенджабѣ до сихъ поръ продолжается безначаліе. Сэръ Генри Гардинджъ, губернаторъ Вестъ-Индіи, намѣренъ былъ, 25 Сентября, выѣхать изъ Калькутты въ сѣверо-восточныя провинціи, для объявленія политики, которую Англія хочетъ наблюдать въ отношеніи Пенджаба.

Германія.

Баварія.

Ея Величество Государыня Императрица Всероссійская, 25 Сентября прибыли со свитою въ Бамбергъ, и остановилась въ Германской гостинницѣ, входъ въ которую украшенъ былъ хозяиномъ оной рѣдкими растеніями и цвѣтами. Ея Величество, въ сопровожденіи нѣсколькихъ особъ своей свиты, изволила осмотрѣть соборную церковь, и потомъ, особымъ поѣздомъ, по желѣзной дорогѣ, отправилась въ Нюрнбергъ куда благополучно прибыла того же числа полудни. Множество народа собралось для встрѣчи Августѣйшей Путешественницы, какъ у гостинницы, такъ и на станціи желѣзной дороги. Ея Императорское Высочество Великая Княжна Ольга Николаевна, немедленно по прибытіи, посѣтила церковь св. Лаврентія, а Ея Величество изволила посѣтить на другой день магазинъ Бестельмейера, кабинетъ рѣдкостей Пикерта, и остальную часть дня посвятила осмотру города.

Швейцарія.

Бернъ, 12 Сентября.

Нѣсколько важныхъ арестовъ, произведенныхъ недавно въ небольшомъ городѣ Невшательскаго кантона, довело до обнаруженія обширнаго заговора, предпринятаго въ Швейцаріи приверженцами, такъ названной, юной Германіи. Центромъ дѣйствія, по видимому, назначена Лозанна, но къ сему принадлежатъ 28 другихъ швейцарскихъ городовъ, изъ коихъ семь перваго разряда, напримѣръ Бернъ, Цюрихъ, Женева и пр., гдѣ уже учреждены ложи заговорщиковъ. Полагаютъ, что въ заговорѣ семь участвуетъ отъ 20 до 25,000 германскихъ ремесленниковъ и рабочихъ, кои посѣлились въ разныхъ швейцарскихъ кантонахъ.

Испанія.

Мадритъ, 14 Сентября

Всѣ министры представлялись сегодня поутру Королевѣ, послѣ чего былъ кабинетный совѣтъ.

— Въ политическихъ гостиныхъ носятся слухи о имѣющемъ вскорѣ наступить преобразованіи кабинета, и ходятъ уже списки новаго состава кабинета. Одни увѣряютъ, что дѣлами будутъ управлять—Гг. Вилума, Мееръ и другіе члены партіи абсолютной; другіе же утверждаютъ, что министерскія должности будутъ вѣрены: Гг. Истурицу, Кончѣ и Ненавидесу Пахеко. Всѣ согласны въ томъ, что преобразованіе кабинета произойдетъ подъ руководствомъ предсѣдателя совѣта министровъ.

— Г-нъ Мартинезъ де ла Роза получилъ Бразильскій орденъ св. Петра, большаго креста.

— Г. Тьеръ выѣхалъ въ Гренаду.

— Бабка генерала Кордовы, мадритскаго губернатора, именована маркизою Мендигарскою и Арлабанскою за заслуги своего сына, отца теперешняго губернатора, котораго Эспартеро приговорилъ къ изгнанію, гдѣ онъ и кончилъ жизнь.

wożone lądem przez międzymorze do Chagres i tam zabierane dla odwiezienia do Anglii przez pakiebots pocztowe Indyj Zachodnich.

— Sir Robert Peel powrócił dzisiaj do Londynu.

Dnia 22 września.

Eskadra ewolucyjna, złożona z ośmiu liniowych okrętów, przybyła 19-go wieczorem z Cork do Plymouth. Dotychczasowy dowodzca eskadry, Wice-Admirał Hyde-Parker, złożył dowództwo, z powodu słabości zdrowia, miejsce jego zajął Wice-Admirał Sir Samuel Pym.

— Nadzwyczajną drogą nadeszły tu wiadomości z Indyj-Wschodnich. Daty są następne: Kalkutta 7, Madras 14, Bombay 6 sierpnia, i Chiny (Hong kong) 12 czerwca. Pen — szab jest dotychczas w stanie bezrządu. Sir Henry Hardinge, Gubernator Indyj Wschodnich, miał udać się 25 września z Kalkutty do północno wschodnich prowincyj, dla wyjaśnienia polityki, jakiéj się ma trzymać Anglia w sprawach tego kraju.

Niemcy.

Z Bawaryi.

N. Cesarzowa Rossyjska przybyła 25 września, wraz z orszakiem, do Bambergu, i wysiadła w hotelu Niemieckim, którego wejście gustownie drzewami i kwiatami przez właściciela ozdobione było. Najjaśniesza Pani, w towarzystwie kilku osób Swego orszaku, zwiedziła kościół katedralny, a następnie, przez oddzielny konwoj, udała się drogą żelazną do Norymbergi, gdzie przybyła szczęśliwie tegoż dnia po południu. Nadzwyczajne mnóstwo ludu zgromadziło się, tak w hotelu, jak i na stacji kolei, dla widzenia Dostojnéj Monarchini. Za przybyciem do Norymbergi, J. C. W. Wielka Xiężniczka Olga Nikołajewna zwiedziła zaraz kościół św. Wawrzyńca i inne osobliwości miasta; zaś Najjaśniejsza Pani udała się następnego dnia rano do magazynu Bestelmeyera, zwiedziła gabinet osobliwości Pickerta, a resztę dnia poświęciła na obejrzenie Norymbergi.

Szwajcarya.

Berno, 12 września.

Klika ważnych uwięzień, dokonanych temi czasy w małém miasteczku Kantonu Neufchatel, doprowadziły do odkrycia rozległego spisku, uknutego w łonie Szwajcaryi, przez zwolenników tak nazwanéj Młodéj Germanii. Środkiem działania zdaje się być Lauzanna, ale jest jeszcze prócz tego 28 miast Szwajcarskich, z których siedm pierwszorzędnych, jako Bern, Zurich, Bazylea, Genewa, *etc.*, gdzie są już założone także loże spiskowych. Sądzą, że spisek liczy od 20 do 25,000 rzemieślników i robotników niemieckich, którzy posiadali po rożnych Kantonach Szwajcarskich.

Hiszpania.

Madryt, 14 września.

Wszyscy Ministrowie przedstawiali się dziś rano Królowéj, poczém odbyła się rada gabinetowa.

— W towarzystwach politycznych mowią ciągle o bliskiéj zmianie gabinetu. Krążą już nawet listy nowych Ministrów. Jedni twierdzą, że zarząd obejmą PP. Vilumo, Meer i inni członkowie stronictwa absolutystów, inni zaś utrzymują, że posady ministerskie oddane będą PP. Isturiz, Concha i Benavides Pacheco. Wszyscy zgadzają się na to, że zmiana gabinetu dopełnioną zostanie pod sterem teraźniejszego Prezesa Rady Ministrów.

— P. Martinez de la Rosa otrzymał wielki krzyż orderu Brezylijskiego św. Piotra.

— P. Thiers wyjechał do Grenady.

— Babka Jenerała Cordova, Gubernatora Madrytu, mianowaną została Margrabiną Mendigorria i Wice-Hrabiną Arlaban, przez wzgląd na zasługi jéj syna, a ojca Gubernatora, który przez Esparterego na wygnanie skazany, tamże życie zakończył.

— По донесеніямъ изъ провинцій, проливные дожди причинили много вреда въ разныхъ странахъ испанскаго королевства.

15 Сентября.

Здѣсь всѣ увѣрены въ томъ, что съ прибытіемъ Королевы прекратится нарушеніе общаго спокойствія. Изъ числа арестованныхъ, 5 числа, лицъ, всего только пять человѣкъ не выпущены еще на свободу, но и тѣ, какъ кажется, невинны.

— Въ Барселонѣ на углахъ всѣхъ улицъ прибито слѣдующее объявленіе новаго генералъ-капитана Донъ Мануэля Бретона: Всякій заговорщикъ, по снятіи допросовъ, будетъ приговариваемъ военнымъ судомъ къ смертной казни; воспрещается носить всякаго рода оружіе, къ коему принадлежатъ также длинные ножи и даже столовые ножи, не помѣщающіеся въ карманахъ, равно палки со шпагами, какой бы ни было формы и длины. Оружіе это въ продолженіе трехъ дней, подъ строжайшею отвѣтственностію должно быть выдано Алкадамъ. Всякій, кто не убѣдитъ въ тотъ, что имѣетъ достаточныя средства для личнаго своего содержанія, равно всякій рабочій, который въ обыкновенное время занятія встрѣченъ будетъ на прогулкѣ, въ питейномъ домѣ и вообще въ другихъ публичныхъ мѣстахъ, сочтенъ будетъ бродягою и наказанъ по закону. Такимъ же образомъ и игроки всякаго званія преслѣдуемы будутъ какъ бродяги, и имена ихъ обнародованы въ газетахъ.

Сѣв. Амер. Соед. Штаты.

Нью-Іоркъ, 30-го Августа.

Не смотря на всѣ военные возгласы, мы наслаждаемся однако же совершеннымъ миромъ, и Мексика ни какой не начнетъ съ нами войны. Поговариваютъ, правда, что генералъ Бустаменте намѣренъ выступить противъ насъ, но намъ хорошо извѣстно, что онъ надѣется быть президентомъ этой республики, и это вѣрно для него важнѣе всего. Если повѣрить мексиканскимъ исчисленіямъ, то армія ихъ во время мира состоитъ изъ 32,000 челов., слѣдовательно она втрое значительнѣе нашей; но въ числѣ этихъ 32,000 человѣкъ, едва 5,000 достаточно вооружены и обучены. Мексика полагается на пособіе Англіи и Франціи, котораго однако не получитъ, и такъ наконецъ должна будетъ повиноваться необходимости.

— Президентъ Полкъ дѣлаетъ приготовленія на всякой случай, и ставитъ армію и флотъ на военную ногу. Въ настоящее время 4,000 войска Соединенныхъ Штатовъ, подъ командою генерала Тайлера, собраны уже въ Техасѣ; значительнѣйшія еще силы отправлены будутъ туда же, чрезъ Нью Орлеанъ, подъ начальствомъ генерала Жене.

— Въ жур. *New-York Advertiser* утверждаютъ, что полуостровъ Калифорнія, почитающійся частію Мексиканской республики, образовалъ независимое правительство, по примѣру техасскаго, и вѣрно скоро присоединится къ Сѣверо-Американскимъ Соединеннымъ Штатамъ.

— Южной Каролинѣ угрожаетъ голодъ; нынѣшній урожай не доставилъ и третьей части того количества хлѣба, которое необходимое для мѣстнаго потребленія, а припасы прежнихъ лѣтъ уже истреблены.

— Изъ Штата Делаваръ получено важное донесеніе, что тамошній правитель Г. Силасъ Врейтъ объявилъ штатъ этотъ въ осадномъ положеніи и подвергнулъ его военному праву, по поводу смятеній, причиненныхъ сектою Коммунистовъ, которая явно дѣйствуетъ въ пользу общаго раздѣла собственности и надѣленія неимущихъ богатствами, отнятыми у зажиточнѣйшихъ. Изъ отзыва правителя видно, что многіе мѣстные чиновники присоединились къ этой сектѣ, которая раздѣляется на племена, присвоившія себѣ названія дикихъ индѣйскихъ племенъ. Коммунисты совершили уже много злоупотребленій и безпорядковъ; они выходятъ съ оружіемъ, въ маскахъ и разныхъ странныхъ костюмахъ.

— Według doniesień z prowincyi, niepogody zrządziły wielkie spustoszenia w rozmaitych częściach Hiszpanii.

Dnia 15 września.

Powszechne panuje tu przekonanie, że z powrótem Królowéj ustanie naruszanie spokojności publicznéj. Z uwięzionych d. 5-go osób, 5 tylko jeszcze pozostaje w więzieniu, a i na tych zdaje się nie ciążyć żadna ważna wina.

— W Barcelonie przybito na wszystkich rogach ulic następujące rozporządzenie nowego Jeneralnego Kapitana Don Manuela Bretona: Każdy knujący spiski, będzie, po sumarycznem badaniu przez sąd wojenny, na śmierć skazany i rozstrzelany. Zakazuje się nosić wszelkiego gatunku broni; pod tą rozumieją się także wszelkie kończate noże, a nawet noże stołowe, których w kieszeń schować nie można, następnie laski ze szpadami, jakiejkolwiek formy i długości. Broń ta w ciągu trzech dni, pod surową karą ma być złożoną u Alkadów. Każda osoba, która nie okaże dostatecznego sposobu utrzymania, równie jak i każdy robotnik, któregoby podczas zwykłych godzin roboty na przechadzce, w szynkowni lub też w ogóle na publicznych miejscach spotkano, będzie uważany za włóczęgę i podług prawa ukarany. Podobnież gracze wszelkiego rodzaju, będą jako włóczęgi ścigani, a imiona ich będą ogłaszane w pismach publicznych.

Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.

Nowy-York, 15 sierpnia.

Pomimo wszystkich wieści wojennych żyjemy przecież w najgłębszym pokoju, i sądzim, Mexyk żadnéj z nami nie rozpocznie wojny. Słychać wprawdzie, że Jeneral Bustamente ma przeciwko nam wyruszyć; ale wiadomo nam dobrze, że Bustamente stara się tylko zostać Prezydentem téj Rzeczypospolitéj, i dla tego te wieści rozszerza. Jeżeliby zawierzyć chciano podaniom mexykańskim, tedy armia ich na stopie pokoju liczy 32,000 ludzi, a zatém trzy razy jest większa od naszéj; ale pomiędzy temi 32,000 ludzi, zaledwie 5,000 jest należycie uzbrojonych i wyćwiczonych. Mexyk liczy na pomoc Anglii i Francyi, której wszakże wiemy, że nie otrzyma, a tak w końcu będzie się musiał poddać konieczności.

— Prezydent Polk czyni przygotowania na wszelkie wypadki, stawiąc armią i flotę na stopie wojennéj. W téj chwili 4,000 wojska Stanów, pod Jenerałem Taylor, zgromadzone już są w Texas; znaczniejsze jeszcze siły wysłane tamże będą pod Jenerałem Gaines, przez Nowy-Orlean.

— Dz. *New-York Advertiser* donosi, że półwysep Kalifornia, uważany za część Rzeczypospolitéj Mexykańskiéj, utworzył sobie rząd niepodległy, podobny do Texaskiego, i zapewne niebawem przyłączy się także do Unii Stanów Zjednoczonych.

— Karolina południowa zagrożona jest głodem; żniwo tegoroczne nie dało trzeciéj części tego, co potrzeba na miejscowe spożycie, a zapasy z lat przeszłych są wyczerpane.

— Ze Stanu Delavare otrzymano ważną wiadomość, że Rządzca tameczny, P. Silas Wright, ogłosił Stan ten za będący na stopie oblężenia i poddał go pod prawo wojenne, a to z powodu rozruchów, wzniecanych przez sektę Kommunistów, która otwarcie działa w celu powszechnego podziału własności, i uposażenia tych, co nic nie mają, kosztem tych, co posiadają majątek. Z proklamacyi Rządzcy daje się widzieć, że wielu urzędników miejscowych przystąpiło do téjże sekty, która dzieli się na pokolenia, przybierające nazwania dzikich pokoleń indyjskich. Kommuniści popełnili już wiele bezprawiów, i występują zbrojno, zwykle w maskach i rozmaitych dziwacznych ubiorach.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Ганксберга—Поч. позвол. 2-го Октября 1845 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*